

Klima- og miljødepartementet

Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Deres ref:
20/3552-1

Vår ref:
2020/1577-2

Saksbehandler
Jan Henrik Sandberg

Dato
11.12.2020

Innspill til arbeid med stortingsmelding om marint vern

Norges Fiskarlag viser til statsrådens innspillsmøte om marint vern den 8. desember i år. Vi takker for oppfordringen om å komme med innspill tidlig i prosessen.

Fiskeriene er basert på fornybar biologisk produksjon. Fiskerne er derfor, kanskje mer enn noen andre, grunnleggende avhengig av et rent og rikt hav. Norges Fiskarlag er derfor positivt innstilt til initiativet om å utarbeide en egen stortingsmelding om marint vern.

Fiskerinæringas sentrale plass i samfunnet er på ingen måte tilfeldig. Norges lange og varierte kyst gir gode vilkår for fiskeri. I tillegg gir tilstrømming av næringsrikt havvann en svært høy biologisk produksjon. Norskekysten er derfor kjerneområde for noen av verdens viktigste kommersielle bestander, ikke minst norsk-arktisk torsk og norsk vårgytende sild.

Den totale fangsten av fisk og skalldyr i norske farvann utgjør i dag om lag 2,5 mill. tonn per år, noe som gjør Norge til en av verdens største eksportører av sjømat. De viktige fiske-, gyte- og oppvekstområdene, som ligger til grunn for dette, må derfor sikres imot andre aktiviteter som kan ødelegge. Her bør sektorlovgivningen etter vår oppfatning brukes på en langt bedre og mer aktiv måte, enn det som har vært tilfelle fram til i dag.

Norsk fiskeriforvaltning regnes, ikke minst i et internasjonalt perspektiv, for å være vellykket. Viktige årsaker til dette er et konstruktivt og langvarig samarbeid mellom fiskere, forvaltere og havforskere, og ikke minst havressursloven som trådte i kraft i 2009.

Havressursloven er en framtidsrettet lov, som skal sikre en ansvarlig og helhetlig forvaltning av de viltlevende marine ressursene. Loven legger vekt på føre var-prinsippet og hensynet til biologisk mangfold, verdiskaping og sysselsetting. Havressursloven gir samtidig grunnlag for midlertidige og permanente tiltak, som kan verne om sårbare bestander og habitater. Dette inkluderer f.eks. kvotereguleringer, lukking av fiskerier og ulike redskaps- og områdebegrensninger. Med hjemmel i Havressursloven kan det også opprettes bevaringsområder for hummer og verneområder for å beskytte korallrev.

Det kan i denne sammenhengen også nevnes at det i 2011 ble inngått en avtale om at det ikke skulle fiskes med bunnredskap i et område på hele 800 000 km² i Barentshavet og Norskehavet. Etter vår oppfatning må også slike beskyttelsestiltak tillegges vekt i det kommende arbeidet med stortingsmeldingen om marint vern.

Fiskerinæringa har en noe varierende erfaring med marint områdevern, hjemlet i naturmangfoldloven. Mange marine verneområder og nasjonalparker til havs har blitt etablert i god dialog med fiskerne. Vi opplever i dag også en god dialog med fylkesmannen i Nordland og Troms og Finnmark om marin verneplan i Andfjorden.

I andre tilfeller har vi opplevd at myndighetene synes å mene at marint vern først og fremst har til hensikt å «verne havet mot fiskerne». Det er naturligvis langt enklere og billigere å kreve forbud og restriksjoner mot yrkesfiske, framfor å innføre andre og mer virkningsfulle tiltak. Det gjelder f.eks. i Skagerrak og Oslofjorden. Her har vi de siste tiårene opplevd et grunnleggende «økologisk skifte», som har medført endring i alge- og planktonsamfunnene og en sterk reduksjon av mange fiskebestander, ikke minst torsk. Ytterligere forbud/restriksjoner mot ulike former for yrkesfiske vil dessverre i liten grad bedre denne situasjonen.

Gjennom arbeidet med bærekraftsmålene har FN vist til at 10 % av havområdene bør vernes innen 2030. Det er en målsetting Fiskarlaget har sluttet seg til. Havpanelet har nylig vist til at hele 30 % av sjøarealene bør vernes på globalt nivå. «Blått kompass-prosjektet» vil i løpet av våren 2021 vurdere havpanelets anbefalinger opp mot situasjonen i Norge.

Selv om relativt små arealer per i dag er vernet etter naturmangfoldloven, så er fiskerinæringa allerede underlagt restriksjoner i svært store områder (nærmere 40 % av alle sjøarealene innenfor Norges økonomiske sone). Etter Fiskarlagets oppfatning er allikevel ikke det viktigste hvor stor prosentandel av havet som vernes/beskyttes. Det avgjørende bør være at vi er i stand til å ivareta og forvalte bestandene, det marine naturtypene og økosystemene på best mulig måte over tid.

For å oppnå en god forvaltning av havet og kysten må ulike lovverk fungere sammen. Opprettelse av marine verneområder med hjemmel i naturmangfoldloven er, som vist til tidligere, kun et av mange virkemidler for å oppnå dette. De viktigste prinsippene i naturmangfoldloven gjelder allerede i hele Norges økonomiske sone. I utgangspunktet ser Norges Fiskarlag derfor ikke behov for å utvide dekningsområdet til hele naturmangfoldloven ut over Norges territorialfarvann.

Det bør også nevnes at norske fiskerier har vært den viktigste forutsetningen for at Norge i dag har råderett over hele 2 millioner kvadratkilometer hav. Dette har igjen gitt oss mulighet til å drive petroleumsutvinning og annen ny næringsvirksomhet i et område som utgjør mer enn seks ganger Norges landareal.

Det finnes per i dag ingen lov som samordner arealbruken i norske havområder (utenfor 1 nm av grunnlinja). I stedet er det utarbeidet forvaltningsplaner, i form av meldinger til Stortinget. Disse synes ikke å være egnet til å regulere alle de nye aktivitetene, som det nå legges opp til i havområdene våre (havvind, marin gruvedrift m.fl.). Det er heller ingen formelle koplinger mellom disse havforvaltningsplanene og sektorlovgivningen. Norges Fiskarlag mener derfor det er behov for å utarbeide en egen dedikert stortingsmelding for samordning av den økende aktiviteten i norske havområder. Det er nå 20 år siden sist (St.meld. nr. 12 (2001-2002) – Rent og rikt hav).

I det videre arbeidet med stortingsmeldingen om marint vern er det viktig å finne fram til effektive vernetiltak, som i minst mulig grad er til hinder for fiskerne, sjømatnæringa og lokalsamfunnene. Myndighetene bør derfor prioritere å:

- Etablere større kunnskap om hvilke verneverdier, og trusler mot disse, som foreligger. En videreføring av Mareano-programmet og bedre kartlegging av kystsonen er viktig i den sammenheng. Det kan også nevnes at havnæringene nylig har startet opp et samarbeid om deling av marine data, for å kunne oppnå bedre sameksistens til havs.
- Evaluere ulike marine vernetiltak, også de som er gjennomført etter havressurslovens bestemmelser. Dette bør gi et godt grunnlag for å optimalisere framtidige vernetiltak.
- Dele god og relevant informasjon om marint vern generelt, og prosessen med den kommende stortingsmeldingen spesielt. Fiskerne har svært god kunnskap om havet, kysten, bestandene og det marine miljøet. Dette bør være viktig informasjon inn i et slikt arbeid. Fiskerne må også få anledning til å delta og medvirke i prosessen fra starten av, slik at resultatet kan bli godt for alle parter.

Vi vil være tilgjengelige for å gi mer utfyllende informasjon videre i prosessen.

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Otto Gregussen/s

Jan Henrik Sandberg/s

Kopi til: Medlemslag, Nærings- og fiskeridepartementet og Fiskeridirektoratet

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.